

Disco Polo – Prezentacja

Wstęp

Historia Disco Polo

Geneza

Piosenki Brukowe i Tradycyjne

Anna Kowalczyk w artykule dla "Wiedza i życie" z września 1997 r. dopatruję się początków discopolo w Piosenkach Brukowych, Podwórzowych lub Ulicznych.

Piosenki Brukowe poruszały temat życia miejskiego lub podmiejskiego. Opowiadały o miłości, zdradzie, przestępcości oraz życiu klasy robotniczej.

Melodyka utworów przeważnie była prosta, wpadająca w ucho.

Komponowała była przez ulicznych grajków lub zapożyczano ją z kabaretów lub operetek.

Przykład:

<https://staremelodie.pl/piosenka/2692/Daj%20mi%20s%C5%82owo>

Innym kamieniem węgielnym disco polo są pieśni tradycyjne o tematyce miłosnej, które często towarzyszyły chłopskim weselom. Traktowały one o miłości

Muzyka Biesiadna PRLu

PRL zmonopolizowała sprzęt nagraniowy, co za tym idzie możliwość chałupniczego wydawania muzyki. Regulacje te nie obejęły jednak pocztówek, od lat 60 do lat 80 XX wydawano na nich od zdecentralizowanych przyśpiewek ludowych do muzyki zagranicznej.

Okres PRL to także promowanie reprezentacyjnych zespołów folklorystycznych takich jak Mazowsze czy Śląsk. Na wsi królowały nadal rubaszne i wulgarne piosenki często z tradycją przedwojenną. Wiejscy muzycy adaptowali utwory tradycyjne na ówczesną modłę. Powstawały aranżacje na instrumenty nie tradycyjne takie jak akordeon, gitara czy w co bogatszych gminach syntezator. Muzyka ta pełniła funkcje użytkową, amatorskie kapele przygrywały często na weselach, dożynkach czy innych zabawach.

Janusz Laskowski urodzony w 1947 r. na Wileńszczyźnie, Debiutował w latach 60 w zespole Ananasy działającym przy Związkach Zawodowych Kolejarzy w Białymstoku. Jego utwory odniosły wielki sukces i często sprzedawane były na bazarach w formie singli wydawanych półlegalnie na pocztówkach. Według Grzegorza Nawrockiego, dziennikarza i dramaturga:

॥ Quote

Tu wstawić cytat Nawrockiego z Polski Bajer str. 26

Laskowski wystąpił na festiwalu piosenki w Opolu w 1977 r. z utworem *Kolorowe Jarmarki*, który nie zdobył wysokich nut wśród jurorów ale został wyróżnony Nagrodą Dziennikarzy i Publiczności. W tym samym roku *Kolorowe Jarmarki* zostały wykonane przez Maryle Rodowicz na Międzynarodowym Konkursie Interwizji w Sopocie. Piosenkarka zdobyła nagrode publiczności, a utwór stał się hitem w całym bloku wschodnim. Laskowski został zapomniany, lecz jego utwory odniosły sukces w okresie świetności discopolo, były bowiem często coverowane przez wykonawców discopolowych lat 90.

Wpływ Polonii

Innym ważnym elementem genealogii disco polo, wymienionym przez Anne Kowalczyk są utwory polonii. Po 2 wojnie światowej, piosenki ludowe i popularne niedocenione w ojczyźnie, nadal rezonowały z polakami za granicą. Funkcjonowały one podobnie jak na Polskiej wsi, jednak twórcy emigracyjnej muzyki biesiadnej często mieli dostęp do lepszego sprzętu oraz studiów nagraniowych.

Wartym wspomnienia jest Mały Władziu, znany także jako Li'l Wally, Władysław Jagiełło. Działający w latach 60 i 70 XX w. w Chicago tworzył Polonijną wersję muzyki biesiadnej.

⌚ Important

Władysław w 1984r. wystąpił na audiencji u Jana Pawła II z utworem *God Bless our Polish Pope*

W latach 80 popularne stały się zespoły takie jak: Polskie Orły, Biało-Czerwoni i Boby Vinton. To właśnie Polskie Orły odpowiadają za takie hity jak m.in.: *Cztery razy po dwa razy* czy *Biały Miś*. To za sprawą polskich zespołów na emigracji możemy doświadczyć tekstów utworów sięgających rodowodem do dwudziestolecia.

Nagrania ze Stanów przedostawały się do polski za pośrednictwem pocztówek muzycznych i później kaset magnetycznych, które sprzedawano podobnie jak te krajowej produkcji na bazarach.

Muzyka Disco z Zachodu

Największy wpływ na rozwój disco polo miała jednak muzyka disco z Europy. Artyści tacy jak Modern Talking, C. C. Catch czy Blue System zgromadziły w Polsce lat 80 dużą ilość fanów za pośrednictwem bazarowego piractwa.

Niemiecki duet Modern Talking często wymieniani są wśród inspiracji wykonawców disco polo przełomu lat 80 i 90. Zenek Martyniuk przyjaźni się z reszczą do dzisiaj z Thomasem Andersem.

Oprócz niemców swoją cegiełkę inspiracji dołożyli Włosi. Italo Disco bo o nim mowa, rozpopularyzowała syntezatorowe brzmienie uzyskane przy pomocy takich syntezatorów jak Roland JX-8P, Roland Juno, Yamaha DX7 oraz automatu perkusyjnego Roland TR 808.

Inną falą inspiracji z zachodu jest New Romantic i Synth Pop. Duran Duran czy Midge Ure świetnie łączyli brzmienie syntezatorów z schematem piosenki popowej oraz tematyką miłosną.

Do popularyzacji disco w Polsce przyczynił się również Bogdan Fabiański dziennikarz muzyczny, prowadzący audycje *Słuchajmy Razem* na antenie programu II polskiego radia, który w drugiej połowie lat 80 puszczał słuchaczom nowowydane zachodnie utwory.

Inne Wpływy

ZSRR i podlaska szkoła coveru

Twórcy z Podlasia często "przerabiali" piosenki za wschodniej granicy, tłumacząc lub pisząc nowy tekst. Przykładem mogą być zespoły Mirage i Mirage-2 powstałe w Bielsku Podlaskim oraz Moskiewski Мираж. Pierwszy z tej trójki był Мираж założony w 86 roku, w 89 wydał utwór Снова вместе (znowu razem), utrzymany w stylistyce rosyjskiego pop rocka z czasów piesretrojki. Polską przeróbke w stylu biesiadnym i z nowym tekstem w 92 wydał założony przez Janusza Konopłę zespół Mirage, a kolejnej reinterpretacji w stylu zbliżonym do późniejszego discopolo utwór doczekał się za sprawą zespołu Mirage 2. Mirage 2 założony przez Tomasza Sidoruka przerobił całą kasete zespołu Mirage nadając jej nowego bardziej elektronicznego brzmienia. Przypadek Trzech Miraży nie jest odosobniony.

Important

Wstawić fragment wywiadu z Skrętą - Film "Bara, Bara" 23 minuta.

Romowie

Muzyka romska funkcjonowała w disco polo dwojako. Muzyka Romska wykonywana w bardziej nowoczesny sposób zaliczna

Właściwe Disco Polo

Pierwsze Disco Polo

Działalność polskich artystów dyskotekowych przed rokiem 89 jest bardzo skromna. Po stylistyce disco sięgano rzadko, jeśli w ogóle. Wyjątkiem jest formacja Papa Dance, duet dwóch producentów Mariusza Zabrodzkiego i Sławomira Wesołowskiego. Ich twórczość skierowana była do młodzieży szkolnej, muzycy wykorzystywali uczniowski żargon i nawiązywali do ówczesnej popkultury.

Pierwszymi zespołami disco polowymi które odniosły sukces były Fanatic i Top One. Oby dwa zespoły powstały w podobnym czasie i w podobnym miejscu (kolejno Żyraldów i Ursus) i obydwa odniosły nie mały sukces w pierwszym roku swojej działalności

Początki muzyki discopolowej trudno jednak ustalić wiele zespołów które w ostatniej dekadzie XX wieku osiągnęło sukces na chodnikowym poletku, z początku grało muzykę biesiadną w lokalnych społecznościach, a dopiero później odniosło większy sukces.

Gwiazdy Dwie

Przełomem dla muzyki chodnikowej jak wówczas określano disco polo jest

założenie przez Sławomira Skręte firmy fonograficznej Blue Star w 1990 (**właściwie to nie wiadomo kiedy Blue Star powstał, Monika Borys w "Polskim Bajerze" podaje rok 93 [chyba najbardziej prawdopodobnie], Olga Wachcinska w pracy "Disco Polo Kontynuacją Folkloru?" rok 90, a "Leksykon Disco Polo i muzyki tanecznej" autorstwa Milana Budzińskiego 91**) roku.

Skręta rozpoczął swoją działalność rozprowadzając początkowo kasety Fanatica na warszawskich bazарach. Po ogromnym sukcesie Fanatica zespoły chodnikowe z stolicy i okolic same zaczęły zgłaszać się do Skręty z prośbami o wydanie płyt.

Muzyków z regionu białostockiego sprowadza do Blue Star Jerzy Suszycki, który postanawia założyć własną wytwórnię w 94/95 roku

(znowu rozbierzność dat Budziński podaje 94, a Wachcińska 95.).
Grenn Star odpowiada za większość zespołów pochodzących z Podlasia w tym m.in.: Akcentu, Boys czy Milano.

Gala Piosenki Chodnikowej

W sobote 29 lutego 1992 roku w Sali Kongresowej w Warszawskim Pałacu Kultury i Nauki odbyła się I Gala Piosenki Popularnej i Chodnikowej. Gala jest ważnym momentem dla Polskiej Muzyki Tanecznej.

Wydażenie zostało zorganizowane przez TVP 2 i poczęści przez Sławomira Skręte, a kierownikiem muzycznym był Jarosław Kukulski (kompozytor, jazzman, absolwent poznańskiej akademii muzycznej). Całość wyreżystrował Krzysztof Jaślara, odpowiedzialny wczesniej głównie za programy kabaretowe.

Na gali wystąpili m.in.: Top One, Fanatic, Atlantis, Crazy Boys (z Martynukiem), Chorus i inni.

Oprócz występów na żywo z playbacku zostały puszczone m.in. Biały Miś oraz Mydełko Fa.

Gala okazała się wielkim sukcesem, sala kongresowa w niedługim czasie została zapełniona, a fani zjeżdżali się z całego kraju. Słuchaczy było na tyle dużo że po oficjalnej części wydarzenia na prętce zorganizowano drugi koncert dla osób którym nie udało się dostać na pierwszy występ.

Gala Piosenki Chodnikowej idealnie opisuję stan discopolo na początku jego funkcjonowania. Ewidentną popularność gatunku, niechęć ówczesnych elit do niego oraz duże zróżnicowanie stylistyczne, począwszy od mocno inspirowanego zachodem Top One, po bardziej biesiande wykonania Białego Misia cz repertuaru zespołu Chorus.

Szczyt Popularności

Szczyt popularności disco polo przypada na drugą połowę lat dziewięćdziesiątych. Po ogromnym sukcesie I Gali Piosenki Chodnikowej, Krzysztof Jaślara stworzył Gale Piosenki Biesiadnej. Widowisko po raz pierwszy zrealizowano dla TVP2 w 95 roku. W ciągu kilku kolejnych lat powstawały kolejne edycje.

Od 94 roku na antenie polsatu można było obejrzeć program disco relax. Emitowany w niedzielne poranki program emitował na antenie teledyski, wywiady z muzykami, co tygodniową listę przebojów oraz muzyczne nowości. W Disco Relax można było przedewszystkim uświadadzać wykonawców ze stajni Blue Star, dlatego w 96 roku również na polsacie rozpoczęła się emisja Disco polo live, skupionego na artystac z podlasia. Disco relax napędzał popyt na teledyski

discopolowe. Żeby zaistnieć na antenie trzeba było mieć klip. Od 95 ukazują się aż trzy czasopisma poświęcone gatunkowi:

- *Disco Hit*
- *Disco Polo. Magazyn miłośników muzyki Disco Polo*
- *Super Disco po Polsku*

Na ich łamach czytelnicy mogli zapoznać się z wywiadami, reportaże z nowych dyskotek oraz tras koncertowych oraz listami i innymi fanartami fanów.

Popularność disco polo odbiła się także na wesołą działalność polskich prywaciarzy lat 90. Firma J. B. Cosmetics wyprodukowała dezodorant "I love disco polo".

Wieki Ciemne i Odrodzenie

Począwszy od 97 disco polo traci na popularności, z trzech czasopism pozostaje tylko *Disco Hit*. W 2002 roku polsat przestaje emitować disco relax oraz disco polo live. Spadła także sprzedaż kaset i płyt CD, przez co zespoły zaczęły popadać w problemy finansowe. Na popularności zaczęły zyskiwać zespoły satyryczne takie jak Bracia Figo Fagot Walaszka.

Powrotem disco polo do dawnej popularności jest utwór "Ona Tańczy dla mnie" zespołu wekend wydana w połowie 2012 roku. Po pół roku piosenka osiągnęła dwadzieścia milionów wyświetleń, a aktualnie liczba odsłon teledysku wynosi około 150 milionów.

Od 2012 disco polo funkcjonuje w swoistej bańce słuchaczy stworzonej za pośrednictwem mediów społecznościowych. Niektóre utwory przebijają się jednak do szerszego grona słuchaczy. Warto tutaj wspomnieć o "Miłość w Zakopanem", czy ostatnim numerze Zenka Martyniuka "Mandacik" oraz karierze Skolima.

Disco Polo, a folklor?

Ludowe Disco

Disco polo często było (i jest) wyśmiewane za monotonatyczność i prymitywizm. Utwory często traktowały o miłości, a ich bohaterami byli kochankowie oraz ich antagoniści (w postaci innego zalotnika, losu czy nawet męża). Postacie te często były jednowymiarowe, płaskie, często reprezentujące jedną emocję. Czas i miejsce akcji podobnie jak w muzyce tradycyjnej często jest niedookreślone, co nadaje utworą znamiona uniwersalności. W tekstach odnajdziemy również proste analogie, sen albo bajka odnosi się do marzeń, taniec do radości, a noc do zabawy ale także do współżycia kochanków. Wykorzystywany w większości utworów tryb pierwszej osoby liczby

pojedyńczej (Ja jestem) przez podmiot liryczny wzbogaca tylko uniwersalność utworów.

Ten obraz disco polo odpowada niemal idealnie opisowi Piosenki Ludowej Jana Stanisława Bystronia.

Tematyka utworów

Według Olig Wachcińskiej disco polo można podzielić na cztery główne kategorie.

Miłość

Najliczniejszą grupą utworów odnosi się do problematyki miłosnej.

Kategorię tą można podzielić na mniejsze subkategorie traktujące o:

- Miłości szczęśliwej, spełnionej
 - Wyznanie uczuć, poświęcenie dla szczęśliwej miłości
 - Miłość budząca tęsknotę
 - Miłość niemożliwa do spełnienia, przez przeciwności losu
 - Rozstanie, w którego następstwie podmiot liryczny pozostaje w smutku i żałobie oraz takie w którym podmiot liryczny nie smuci się zbyt długo
 - Zdrada
- Często motywy te zazębają się ze sobą i przenikają, np. jedna zwrotka może opowiadać o zdradzie, kolejna o żałobie, a ostatnia o pogodzeniu się ze stratą.

Erotyki

Następną liczną grupą są teksty o zabarwieniu erotycznym, mniej lub bardziej rubaszne. Teksty często balansują pomiędzy oczyszystymi aluzjami i dwuznacznościami, a dosłowną wręcz niekiedy wulgarną deskrypcją czynu. Co prawda w muzyce ludowej motywy erotyczne nie są aż tak popularne, nadal występują. Inną teorią o braku erotyzmu w piosence tradycyjnej jest "ocenzurowanie" niektórych tekstów przez wczesnych etnologów i muzykologów m.in. Kolberga.

⌚ Important

Zweryfikować informacje o Kolbergu z Polskiego Bajeru

Według Dobrosławiny Wężowicz-Ziółkowskiej, która skupiła się na erotycznym repertuarze piosenki wiejskiej, stosunki intywne

porównywane były do różnego rodzaju prac rolnych, np. koszenia, grabienia, mólcenia.

Gloryfikacja Zabawy.

Trzecia grupa tekstów skupia się na zabawie. Podmiot liryczny opisuje taniec, libacje alkocholowe, wieczorne spotkania ze znajomymi, rodziną lub partnerem.

Pieśni Patriotyczne

Ostatnią kategorią Zaproponowaną przez Wachcińską są utwory o tematyce Patriotycznej, narodowej lub regionalnej. Teksty najczęściej pochodzą z repertuaru pieśni polonijnej, harcerskiej lub religijnej (aranżacje kolęd)

Różnice w Tematyce

Między discopolo, a muzyką tradycyjną istnieje wiele paralel, natomiast występują także pewne subtelne różnice.

Motywem odróżniającym twórczość tradycyjną, a muzykę chodnikową jest rola przyrody i wiejskiego mistycyzmu. Przyroda w muzyce ludowej związana jest z tradycyjnym światopoglądem, w świetle którego świat to spójny oranizm, a harmonia koegzystencji składowych tego świata zapewnia spokój i ład. Motyw tego w utworach discopolowych doszukać można się tylko w repertuarze zespołów świadomie sięgających po muzykę ludową. Oryginalna twórczość discopolowa nie pojmuję przyrody w takiej formie, świat natury pełnią przedewszystkim rolę ozdobnika. Muzyka chodnikowa operuje innymi symbolami – uwspółczeniom i niesskomplikowanymi.

Charakterystyka Muzyczna

W muzyce discopolo dominuje metrum parzyste, rytm jest jednak synkopowany co charakterystyczne jest dla krakowaka.

Melodyka discopolowa ma charakter kantylenowy, a harmonia utrzymana jest na syntezatorze często charakteryzowana przez brzmienie piły (rodzaju fali dźwięku), przypominające akordeon. W wielu utworach występuje również zauważalna relacja między linią melodyczną śpiewaną przez wokalistę, a krótkimi, kilkudźwiękowymi wstawkami instrumentalnymi, powstaje pytanie – odpowiedź.

Kolejną charakterystyczną cechą discopolo jest linia basowa oparta na prymie akordu, poruszająca się naprzemiennie w oktawach. Jest to zapożyczenie z muzyki italo disco.

Pod względem harmonicznym w utworach dominują trójdźwięki, zarówno

triada harmoniczna jak i akordy poboczne, rzadko kiedy twórcy wychodzą poza tą regułę.

Kontekst Wykonywania Utworów Disco Polo

Scenicznie wykonania disco polo zawieszone są w dziwnej przestrzeni, z jednej strony discopolu wykonywane jest kameralnie, a z drugiej na Festiwalach i Wydarzeniach Rangi Krajowej (Sylwester z Dwójką). Z początku discopolu wykonywana była w tradycyjnych okolicznościach, weselach, dożynkach, zabawach. Tworzy to kolejną paralele z muzyką tradycyjną równierz towarzyszącą tego typu okazją.

Podsumowanie

Disco polo nie można traktować jako kontynuacji tradycji ludowej. Muzyka chodnikowa narodziła się już po śmierci kultury tradycyjnej, nie jest więc jej następstwem. Dzisiejsze dziscopolu lub neodiscopolu przypomina o wiele bardziej muzykę klubową niż swojego dziada z początku lat 90.

Wciąż Aktualną zostaje jednak kwestia występowania, gatunek od początku towarzyszył wiejskim zabawą z okazji wesel, dożynek, dnia gminy, czy święta polskiego ogórka.

Disco polo niejako funkcjonuje jako spokobierca muzyki tradycyjnej ale nie jest jej kontunacją.

Literatura

Bagińska-Oleniacz M., *Dyskoteka jako nowa wersja "pastwiska"? Rzecz o niektórych zachowaniach współnotowych młodzieży*, Rocznik Pedagogiczny 1999, t. 22 s. 143-157 - brak

Bieńkowski A., *Ostatni wiejscy muzykańcy, Muzyka Odnaleziona*, Mazowieckie Centrum Kultury i Sztuki, Narodowe Centrum Kultury, Warszawa 2012 - Biblioteka Collegium Historicum

Dabert K., *Krótką Historią disco polo*, "Zeszyt Etnologii Wrocławskiej", 2002, nr 1 (4), s. 57-70 - Biblioteka Collegium Historicum

Donnerstag B., *Na romską nutę. Disco-polo i powrót do tradycji*, Dialog-Pheniben 1999, nr. 2, s. 9-11 - Biblioteka Collegium Historicum

Wężowicz-Ziółkowska D., *Miłość ludowa. Wzory miłości wieśniaczej w polskiej pieśni ludowej XVIII-XX wieku*, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, Wrocław 1991. - Biblioteka Collegium Historicum

Woźniak Z. *Fenomen disco polo i jego miejsce w polskiej kulturze lat dziewięćdziesiątych*, "Etnografia Polska" 1998, nr 1-2, s. 187-203. - Biblioteka Collegium Historicum

Kołodziejek E. *Repertuar polonijnego zespołu folklorystycznego (na podstawie nagrani płytowych Małego Władzia z Chicago)*, "Przegląd Zachodniopomorski" 1977, z 1-2, s. 97-111 - Biblioteka UAM Ratajczaka

Piotrowska A. G., *Od Carmen po cygańskie disco polo. Mit cygański w kulturze muzycznej Europy nowożytnej*, "Przegląd Narodowościowy - Review of Nationalities", 2014, nr. 3, s. 105-114. - Biblioteka UAM Ratajczaka

Koczanowski L., *Postkomunizm i muzyka pop. Zniszczenie czy odbudowa pamięci w Disco polo*, w: *idem, Polityka czasu. Dynamika tożsamościowa w postkomunistycznej Polsce*, DSW, Wrocław 2009. - biblioteka Ratajczaka

Waliński M., *Mały Władzio i inni. Czy istnieje folklor polonijny? Przegląd Prasy (1 VII - 31 VIII)*, "Literatura Ludowa. Miesięcznik naukowo-literacki", 1977, nr 6, s. 62-76 - Biblioteka UAM Ratajczaka

Wachcińska O., *Disco polo kontynuacją folkloru? Rozwój muzyki chodnikowej i jej charakterystyka w kontekście rodzimej twórczości ludowej*, "Warmińsko-Mazurski Kwartalnik Naukowy. Nauki Społeczne" 2013, nr. 3m s 87-102. - Online
